

ВИКОРИСТАННЯ ДИСТАНЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УМОВАХ КРЕДИТНО МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Анотація. У статті обґрунтовано необхідність та розглянуто методіку використання дистанційних технологій в умовах кредитно-модульної системи організації навчання у ВНЗ. Описано методіку використання технологій дистанційного навчання в умовах кредитно-модульної системи.

Ключові слова: технології дистанційного навчання, дистанційне навчання, кредитно-модульна система.

Аннотация. В статье обоснована необходимость и рассмотрена методика использования дистанционных технологий в условиях кредитно-модульной системы организации обучения в вузе. Описана методика использования технологий дистанционного обучения в условиях кредитно-модульной системы.

Ключевые слова: технологии дистанционного обучения, дистанционное обучение, кредитно-модульная система.

Annotation. The article discussed the necessity and methods of using remote sensing technologies in terms of credit-modular system of higher education. The technique of using distance learning technologies in terms of credit-modular system.

Keywords: distance learning technologies, distance learning, credit-modular system.

Актуальність. Сучасний стан суспільного розвитку, однією з особливостей якого виступає багаторазове збільшення інформаційних потоків, змушує формулювати принципово нові пріоритети в підготовці спеціалістів вищої школи. Завдання, що постає перед ВНЗ, полягає не стільки в тому, щоб дати певний обсяг інформації студенту, скільки у формуванні певної нормативної й мотиваційно-ціннісної структури особистості студента, провідним компонентом якого буде потреба в постійному самовдосконаленні [6].

На сьогодні саме Болонський процес є найсучаснішою й найперспективнішою моделлю реформування освітніх систем країн Європи. Якщо ж модернізація вищої школи України зорієнтована на інтегрування в Європейський освітній та науковий простір, то необхідно активізувати роботу щодо впровадження в національну систему вищої освіти основних

принципів Болонської декларації. Загалом процес структурного реформування національних систем освіти, зміни освітніх програм та інституційних перетворень має відбуватись за такими головними напрямками: прийняття зручних та зрозумілих градацій дипломів, ступенів і кваліфікацій; введення двоступеневої системи освіти; впровадження єдиної системи кредитних одиниць; визначення й дотримання європейських стандартів якості освітніх послуг; усунення перепон для розширення мобільності студентів, викладачів, дослідників й управлінців вищої школи. Подібні фундаментальні зміни повинні відбутися й у галузі педагогічної освіти України [7].

Україна вже почала робити відповідні кроки в цьому напрямку. Рішенням колегії Міністерства освіти й науки України від 28 лютого 2003 р. (протокол №2/3-4) було ухвалено комплекс заходів щодо виходу національної вищої школи на міжнародний ринок освітніх послуг та комплекс заходів щодо організаційного забезпечення приєднання України до Болонського процесу [1].

В європейському просторі українська педагогічна освіта завжди була помітною. Такою вона залишається й сьогодні. Але, не зважаючи на досягнення освіти, що забезпечує сьогодні нова соціополітична система України, вона, однак, ще не має належної якості. Реальний стан справ у вищій освіті не відповідає вимогам, поставлених сучасним життям. Існуюча технологія навчання в умовах кредитно-модульної системи в більшості вищих навчальних закладів базується на пасивних інформаційних принципах навчання й здатна лише до масового виробництва “середніх” спеціалістів, які не можуть бути конкурентоспроможними на європейському ринку праці. Крім того вона недостатньо впливає на мотивацію навчання, не сприяє створенню атмосфери систематичної самостійної роботи з оволодіння знаннями [6].

В умовах кредитно-модульної системи на основі дистанційних технологій в сучасному світі стрімко розвивається післядипломна освіта.

Щоб досягти нових результатів у вищій освіті, подолати недоліки існуючої системи, забезпечити конкурентоспроможність та престиж української вищої освіти у світовому освітньому просторі впровадити дистанційні технології в умовах кредитно-модульної системи у ВНЗ.

Дослідження можливостей використання дистанційних технологій в умовах кредитно модульної системи організації навчання у ВНЗ поставило перед нами наступні **завдання**:

- вивчення досвіду використання дистанційних технологій в умовах кредитно модульної системи організації навчання у ВНЗ;
- надати методичку використання дистанційних технологій в умовах кредитно-модульної системи організації навчання у ВНЗ.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сьогодні розробляються теоретичні, практичні й соціальні аспекти дистанційного навчального середовища в Україні. Цей факт підтверджують праці учених П. В. Дмитренка, В. М. Кухаренка, В. В. Олійника, О. М. Самойленка, С.Ю. Пасічника. Але у педагогічній науці недостатньо розглянуто застосування технології дистанційною навчання в умовах кредитно-модульної системи організації навчання у ВНЗ.

Мета статті: розглянути методичку використання дистанційних технологій в умовах кредитно модульної системи організації навчання у ВНЗ.

Нормативна база. Про доцільність використання дистанційних технологій в умовах кредитно модульної системи організації навчання у ВНЗ свідчать початкові концептуальні положення щодо мети, змісту й організації дистанційного навчання ґрунтуються на Законах України "Про освіту"[2], "Про вищу освіту"[3], постанові Верховної Ради України "Про затвердження задач Національної програми інформатизації на 2010-2012 роки"[5], Указу Президента України "Про заходи щодо розвитку національної складової глобальної інформаційної мережі Інтернет й забезпечення широкого доступу до цієї мережі в Україні"[10].

Виклад основного матеріалу дослідження. Як відомо, Україна підписала Болонську конвенцію, підтвердивши тим самим твердий намір виконувати міжнародні стандарти, в тому числі і в освітньому процесі, щоб мати можливість органічного входження в світовий освітній простір. Мета Болонської декларації - створення єдиного Європейського простору вищої освіти (єдині критерії й стандарти в масштабах континенту).

Кредитно-модульна система організації навчального процесу - це модель організації навчального процесу, що ґрунтується на поєднанні модульних технологій навчання та залікових освітніх одиниць (залікових кредитів). Вона охоплює зміст, форми й засоби навчального процесу, форми контролю якості знань й умінь та навчальної діяльності курсанта, студента (слухача) у процесі як аудиторної, так і самостійної роботи [4].

Навчання за кредитно-модульною системою передбачає організацію засвоєння навчального матеріалу в дискретному режимі за заздалегідь розробленою модульною програмою, щоскладається з логічно завершених частин навчального матеріалу (модулів) зі структурним змістом кожного модуля й системи оцінювання знань студента.

Однією з характерних дидактичних вимог удосконалення існуючої кредитно-модульної системи навчання є впровадження дистанційних технологій в цю систему у вищій школі.

Використання дистанційних технологій в умовах кредитно-модульної системи організації навчання у ВНЗ можна розглядати як засіб підвищення мобільності студентів. Це дає можливість врахувати всі досягнення студента: не тільки навчальне навантаження, а також його участь у наукових дослідженнях, конференціях, предметних олімпіадах тощо. Використання дистанційних технологій в умовах кредитно-модульної системи дає можливість: а) студентам - вибирати зручний час для вивчення й засвоєння навчальних дисциплін, самостійно здійснювати дистанційно-модульний контроль та аналіз своєї навчальної діяльності, б) викладачам - систематично керувати навчальною роботою студентів, контролювати й аналізувати їх

діяльність за кожним модулем навчальної дисципліни, що стимулює студента якісно освоювати зміст вищої освіти. Це забезпечує об'єктивне визнання результатів навчання в різних навчальних закладах та країнах Європи.

Дистанційне навчання - це навчання, у процесі якого надання істотної частини навчального матеріалу і більша частина взаємодії з викладачем здійснюються з використанням сучасних інформаційних технологій: супутникових зв'язків, комп'ютерних телекомунікацій, національного й кабельного телебачення, мультимедіа, навчальних систем [8].

Головною метою використання дистанційного навчання у ВНЗ є забезпечення доступу до електронних освітніх ресурсів шляхом використання сучасних інформаційних технологій та телекомунікаційних мереж.

Розглянемо структурну схему вивчення дисциплін у ВНЗ з використанням дистанційних технологій в умовах кредитно-модульної системи організації навчання.

Кожна дисципліна поділяється на декілька модулів. Опрацювання кожного модуля навчального матеріалу здійснюється в процесі аудиторної й позааудиторної роботи.

Аудиторна робота містить традиційні засоби навчання: лекції, практичні й лабораторні роботи, семінари та очні консультації.

Лекції - це основна традиційна форма проведення навчальних занять у ВНЗ, призначених для засвоєння теоретичного матеріалу.

Лабораторні й практичні заняття необхідні для того, щоб студенти під керівництвом викладача проводили експерименти чи досліди з метою практичного підтвердження окремих теоретичних положень, набули практичних навичок роботи з лабораторним обладнанням, вимірювальною апаратурою, методикою експериментальних досліджень у конкретній предметній галузі.

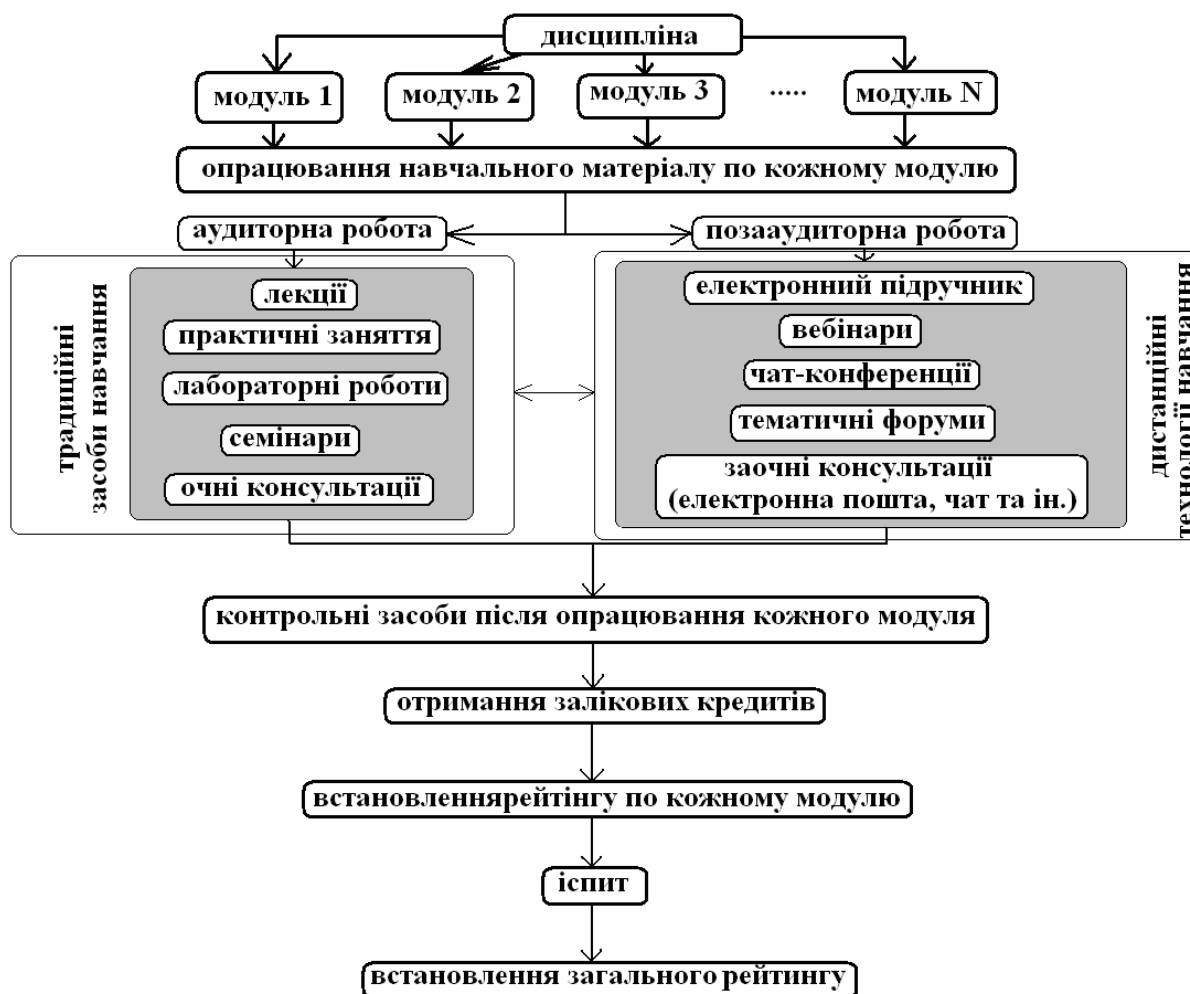

Рис 1. Вивчення дисциплін у ВНЗ з використанням дистанційних технологій в умовах кредитно-модульної системи організації навчання.

Семінари - групові заняття, що відбуваються під керівництвом викладача у вищих навчальних закладах, необхідні для очних дискусій та обговорень.

Позааудиторна робота здійснюється на основі використання дистанційних технологій навчання у заздалегідь методично підготовлених віртуальних середовищах. Вона включає в себе роботу з електронним підручником, електронною поштою, тематичними форумами й чат-конференціями, вебінарами. Позааудиторна робота є фундаментальним доповненням аудиторної роботи

Електронний підручник використовується для самостійного опрацювання теоретичного матеріалу з дисципліни.

Вебінари – особливий вид відеоконференцій, що одночасно забезпечує двосторонню передачу, обробку, перетворення й подання інтерактивної інформації на відстань в реальному режимі часу. Вебінари більше використовуються для донесення навчального матеріалу, тому що в цій системі мінімізовано зворотній зв'язок з аудиторією. Як правило, зворотній зв'язок відбувається через чат, де можна задати питання викладачеві в процесі вебінару та після його закінчення. Вебінари дозволяють проводити онлайн-презентації, сумісно працювати с документами й додатками, синхронно переглядати сайти, відеофайли й зображення. Такі технології застосовують для онлайн-зустрічей і співпраці викладачів та студентів в режимі реального часу через Інтернет.

Дуже зручним методом донесення навчального матеріалу, щовключає в себе також перевірку знань, є чат-конференції.

Чат-конференція використовується для дискусій, обговорення проблемних питань та проблемних тем. Також чат-конференцію можна використовувати з метою короткої звітності про виконану роботу (наприклад, чи виконане індивідуальне або домашнє завдання) та з метою надання групових й індивідуальних консультацій.

У процесі опанування навчальним матеріалом доцільно використовувати тематичні форуми, де можна залишити запитання й коментарі.

На відміну від очних, заочні консультації за допомогою дистанційних технологій можна проводити різними способами. Заочні консультації поділяються на групові й індивідуальні. Найкращий спосіб таких консультацій – чат; проте з метою консультацій можна використовувати форум та електронну пошту.

Після вивчення навчального матеріалу з модуля проводяться аудиторні й позааудиторні контрольні засоби з метою отримання студентами залікових кредитів.

Вивчення повного курсу завершується складанням іспиту що є фінальним етапом встановлення загального рейтингу.

Освітньо-професійна програма вищих навчальних закладів мінімізує аудиторну роботу студента. Близько 60% навчального матеріалу з дисципліни відводиться на самостійне опрацювання. Самостійна робота обов'язково повинна бути керованою, що неможливо повністю забезпечити традиційними засобами навчання. Аудиторну роботу потрібно об'єднувати з керованою позааудиторною шляхом використання технологій дистанційного навчання.

Висновки. Отже, в умовах кредитно-модульної системи організації навчання у ВНЗ застосування технологій дистанційного навчання є невід'ємним елементом для отримання якісної освіти. Це крок до використання кредитно-модульної системи в умовах безперервної освіти або освіти протягом життя.

Використання дистанційних технологій в умовах кредитно-модульної системи організації навчання у ВНЗ розкриває можливості позитивного впливу на підвищення рівня якості освіти, забезпечує реалізацію потреб майбутніх фахівців в освітніх послугах, підвищує професійну мобільність та активність. Дистанційні технології сприяють формуванню єдиного освітнього простору в рамках кредитно-модульної системи й індивідуалізації навчання при масовості вищої освіти.

Література

1. Болонський процес: тенденції, проблеми, перспективи / Укл. В.П. Бех, Ю.Л.Маліновський ; за ред. академіка В.П. Андрущенко. – К. : НПУ імені М.П.Драгоманова, 2004. – 221 с.
2. Закон України «Про освіту» № 1024-VI ([1024-17](#)) від 19.02.2009 із змінами, внесеними від 01.06.2010. - Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2984-14&key=4/UMfPEGznhh.wY.ZiZcekKaHI4P.s80msh8Ie6>.
3. Закон України «Про Вищу освіту» №2984-III, із змінами від 19 січня. - Режим доступу : http://www.osvita.org.ua/pravo/law_05/.
4. Кредитно-модульна система організації навчального процесу [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1078.14630.0>.

5. Постанова Верховної Ради України "Про затвердження задач Національної програми інформатизації на 2010-2012 роки" [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article;jsessionid.>
6. Попова К.О. Кредитно-модульна система організації навчання у вищих навчальних закладах як одна з ключових позицій Болонського процесу [Електронний ресурс] / Попова К.О., Кудліна Є.А. -. Режим доступу : http://www.bdpu.org/scientific_published/Students_publications/01.
7. Педагогічна освіта України в стратегії Болонського процесу // Освіта України. – 2004. - № 13. – С. 4.
8. Самойленко О.М. Теоретичні основи використання технологій дистанційного навчання при підготовці майбутніх вчителів математики у ВНЗ [Електронне видання], / Самойленко О.М. // Матеріали Міжнар. конф. "Впровадження електронного навчання в освітній процес: концепції, проблеми, рішення". – Тернопіль, 2010. - Режим доступу : <http://conf.fizmat.tnpu.edu.ua/?p=447>
9. Самойленко О.М. Впровадження технологій дистанційного навчання в університетську освіту / Самойленко О.М. // Науково-методичний журнал «Освіта на Луганщині. Освітні технології». - №1 (30). - 2009. – 135-139 с.
10. Указ Президента України №928/2000 від 31 липня 2000 року "Про заходи щодо розвитку національної складової глобальної інформаційної мережі Internet і забезпеченню широкого доступу до цієї мережі в Україні".